

SIVISTYSLAUTAKUNTA**SIVISTYSPALVELUT****Sitovuus: valtuusto, koko palvelualue, brutto****Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja Antti Jokikokko****Toiminta-ajatus**

Sivistyspalvelut tuottaa kunnan kasvatus, opetus sekä vapaa-ajanpalvelut ja se sisältää seuraavat tulosalueet; *opetuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, kansalaisopisto, kirjasto, liikuntapalvelut sekä nuoriso- ja kulttuuripalvelut.*

Sivistyspalvelujen tehtävänä on tukea lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Sivistyspalvelut tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuden itsensä kehittämiseen ja virikkeelliseen vapaa-aikaan.

Arvio toiminnallisista muutoksista ja riskeistä

Sivistyspalveluiden toiminnan painopisteet on johdettu kuntastrategiasta. Sivistyspalvelut ovat keskeisessä roolissa kuntastrategian hyvinvoiva arki -tavoitteen toteuttamisessa. Palvelualueen ydintoiminta on sivistyksen edistäminen sekä viihtyisän elinympäristön ja monipuolisten harrastusmahdollisuuksien luominen sekä osallisuuden lisääminen.

Lasten ja nuorten määrä

Syntyvyys on ollut Siilinjärvellä laskeva vuodesta 2014 lähtien (v. 2013 syntyi 269 lasta, v. 2016 syntyi 222 lasta, v. 2023 syntyi 160 lasta). Talousarvion laadintahetken arvion mukaan vuonna 2024 syntyy 165 lasta. Syntyvyyden lisäksi lasten määrään vaikuttaa muuttoliike, joka on osittain kompensoinut syntyvyyden laskua. Lasten määrän väheneminen on näkynyt tähän asti varhaiskasvatuspalveluissa. Syksystä 2024 lähtien lasten määrän väheneminen on heijastunut myös perusopetuksen oppilasmäärään. Perusopetuksen oppilasmäärän kehitys jatkuu laskusuunnassa vuonna 2025.

Lasten määrän vähentyessä varhaiskasvatuksen asiakaspaikkojen määrää on vähennetty ja tullaan jatkossakin tarkastelemaan palvelutarvetta vastaavasti. Vastaavasti perusopetuksessa on vähennetty ja tullaan jatkossakin vähentämään perusopetusryhmien lukumäärää.

Lakimuutosten vaikutus toimintaan ja talouteen

Perusopetuksen osalta on tullut tai tulee voimaan useita lakimuutoksia, joilla on vaikutusta perusopetuksen järjestämiseen ja talouteen. Lakimuutoksilla on mm. lisätty/tullaan lisäämään oppilaan saaman opetuksen määrää, muutetaan opetuksen tuen rakenteita ja lisätään lainsäädäntöön koulutuksen järjestäjää sitovia mitoituserusteita. Perusopetuksen lakimuutosten kustannusvaikutukset vuodelle 2025 ovat noin 110 000 euroa. Osa muutoksista tulee voimaan vasta 1.8.2025 joten täysimääräinen kustannusvaikutus toteutuu vasta vuonna 2026.

Vapaa-aikapalveluiden keskeiset muutokset

Vuonna 2023 käynnistynyt työikäisten liikunta- ja hyvinvointineuvonnan kehittäminen jatkuu ja toiminnan painopistettä muokataan saatujen kokemusten pohjalta. Vuoden 2025 aikana on tavoitteena kehittää yhteistyötä hyvinvointialueen toimijoiden suuntaan. Neuvonnan tarjoaminen ja matalankynnyksen liikuntapalveluiden kehittäminen tukevat kuntalaisten hyvinvoivaa arkea.

Nuorisopalveluissa koulu- ja talonnuorisotyötä sekä nuorten osallisuutta pyritään vahvistamaan resurssivajeesta huolimatta. Painopiste jalkautuvassa, kohtaavassa nuorisotyössä on nuorten loma-aikoina ja tapahtumissa. Aluekoordinaatio lisää etsivä nuorisotyön yhteistyömuotoja ja

Wörtti-hankkeen kautta kehitetään moniammatillista yhteistyötä II-asteen oppilaitosten, nuorisotyön ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa.

Vapaa-aikapalveluiden osalta ja tulevana Siilinjärvi 100-juhlavuonna korostuu yhteistyö ja kumppanuudet eri toimijoiden kanssa. Yhteistyössä toteutettavien tapahtumien ja palveluiden ohella säännöllisesti kokoontuvilla järjestö- ja toimijafoorumeilla pyritään mahdollistamaan yhteistyön edelleen kehittyminen. Vapaa-aikapalveluissa kehitetään kuntalaisia osallistavia työmuotoja ja palveluiden saavutettavuutta lisätään mm. sähköisten palveluiden avulla.

Vapaa-aikapalveluiden talousarvio sisältää vuoden 2024 suuruisen määrärahan liikunta-, nuoriso- ja kulttuurijärjestöjen tukemiseen. Yleishyödyllisille yhdistyksille myönnettäviin kiinteistöveroavustuksiin varataan erillinen määräraha. Avustusten jakamisesta päättää hyvinvointijaos, joka myös päättää Juhlavuoden lisäävustuksen ja toimintatukien jaosta.

Kansalaisopisto aloitti syksyllä 2024 taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelmien muokkaamisen osaamisperusteisiksi. Tavoitteena on saada opetussuunnitelmien päivitystyö valmiiksi vuoden 2025 loppuun mennessä. Opetushallituksen myöntämiin kehittämisrahoihin keväällä 2024 tehdyn suuren määrärahalleikkauksen takia, kansalaisopisto ei saanut hakemalleen kahdeksan opiston yhteishankkeelle rahoitusta. Näin ollen huomattavasti laajemmaksi suunniteltu työ tehdään kaiken muun työn ohessa ilman ulkopuolista apua ja koskee tässä vaiheessa vain oman opiston taiteen perusopetusta. Aikuisille suunnattujen osaamisperusteisten kurssien määrää kasvatetaan maltillisesti. Eri opetusaineita koskeva laajempi opetussuunnitelmatyö siirretään toteutettavaksi myöhemmin.

Sisäilmaongelmien ratkaiseminen

Sisäilmaongelmat ovat yksi keskeinen haaste sivistyspalveluiden palvelualueella. Useat koulut, pääkirjasto ja kansalaisopisto toimivat sisäilmaltaan ongelmallisissa tiloissa. Osa kouluista toimii väistötiloissa. Talousarviovuoden aikana valmistuu uusi Siilinlahden koulu ja Ahmon koulukeskuksen ensimmäinen vaihe. Talousarvion investointiosassa on varauduttu uusien koulujen kalustamiseen. Talousarviovuoden aikana jatketaan Suininlahden ja Kasurilan koulujen rakentamishankkeiden tarveselvityksen tekemistä. Talousarvio sisältää määrärahat nykyisiin väistötiloihin.

Keskeiset talouden muutokset

Ulkoisen tulokertymän arvioidaan kasvavan noin 293 000 euroa verrattuna vuoden 2024 talousarvioon. Tulokertymää kasvattaa mm. perusopetuksen kotikuntakorvaukset ja kansalaisopiston kurssimaksutulot. Tulokertymän kasvua pienentää mm. varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulojen alenema ja hanketuottojen vähentyminen.

Sivistyspalveluiden ulkoiset toimintamenot kasvavat 1,05 milj.€. Kasvu kohdistuu ennen kaikkea henkilöstökuluihin. Henkilöstökulut kasvavat noin 730 000 euroa. Henkilöstökuluja kasvattavat palkankorotukset (noin 740 000 €), palkan sivukuluprosentin kohoaminen sekä opetuspalveluiden lakimuutokset. Henkilöstökulujen nousua kompensoi mm. nuorisotoimen, kirjaston, perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstövähennykset ja muut henkilöstösäästöt. Henkilöstökulujen osalta on lisäksi huomioitava, että verrattaessa muutosta vuoden 2024 muutettuun talousarvioon, muutos ei anna oikeaa kuvaa, koska henkilöstömenojen arvioidaan ylittävän talousarvon vuonna 2024.

Ulkoiset palveluostot kasvavat noin 185 000 euroa. Merkittävin määrärahalisäys kohdistuu koulukuljetuksiin ja muilta hankittaviin opetuspalveluihin.

Avustusten arvioidaan pienenevän noin 94 000 euroa. Tämä johtuu ennen kaikkea lasten kotihoidon tuen vähenemisestä, kun lasten määrä vähenee ja he osallistuvat yhä kattavammin varhaiskasvatukseen.

Ulkoiset vuokrat kasvavat 269 000 €. Tämä johtuu pääosin rakennusten vuokrien indeksitarkistuksista, Vuorelan koulun kiinteistöveron siirtymisestä sivistyspalveluihin (74 000 €) sekä siirtymästä leasing-laitteisiin (AV ja ICT-laitteet) uusissa kouluissa. Vuokrien kohoamista kompensoi luopuminen Leppäkaarten päiväkodin viipaleesta ja Kunnanpaikan

päiväkotiyksiköstä. Muutoin viipale-, vuokra- ja leasingkohteiden vuokrat on muodostettu nykyisen rakennuskannan mukaisesti.

Sivistyspalveluiden talousarvio sisältää useita säästötoimenpiteitä. Osa säästötoimenpiteistä on jo päätettyjä toimenpiteitä, joiden säästövaikutus toteutuu täysimääräisesti vasta vuonna 2025, osa toimenpiteistä on uusia ja ne vaativat vielä erillisen päätöksen. Tärkeimmät säästötoimenpiteet ovat seuraavat:

Toimenpide	Säästö vuonna 2025
Perusopetusryhmien määrän vähentäminen 1.8.2024	66 000 €
Perusopetusryhmien määrän vähentäminen 1.8.2025	47 000 €
Varhaiskasvatuksen henkilöstövähennykset	80 000 €
Luopuminen varhaiskasvatuksen vuokratiloista kesällä 2024	40 000 €
Vähennys lasten kotihoidon tukeen	80 000 €
Eläkeläisten uimakortin omavastuun nosto 0,50 €/käynti	7 500 €
Säästöt uimalakuljetuksissa	8 000 €
Vuoden 2024 yt-menettelyn henkilöstövähennykset (NuKu, kirjasto)	60 000 €
Kansalaisopiston kurssimaksujen korotukset 1.8.2024	5 000 €
Kansalaisopiston tuntiopettajien kilometrikorvauksen omavastuuosuuden muutos 1.8.2025 alkaen	5 000 €
Palkattomat vapaat	Koko palvelualue noin 55 000 €

Tavoitteet 2022–2025

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022–2025	Tavoite ja -taso	Vastuutaho	TOTEUTUMINEN
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
1.1 Palveluverkko vastaa kuntalaisten tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	Palveluverkon ajantasaisuuden seuranta ja vastaavuus tulevaisuuden tarpeisiin huomioiden palveluverkon saavutettavuus, yhteistyö ympäryskuntien kanssa palveluverkkoselvityksessä. Asiakkaiden arviointikyselyissä keskiarvo vähintään 3, jos käytössä on 4 portainen asteikko. Vastaava taso, mikäli käytössä jokin muu asteikko.	Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut Kansalaisopisto	Konsultin laatima selvitys Kuopion kaupungin ja seudun palveluverkoston suunnittelusta on valmistunut. Selvitys saatettu tiedoksi sivistyslautakunnalle toukokuussa –25, varsinainen käsittely syksyllä. Arviointikysely toteutettu mm. perusopetuksessa, kansalaisopistossa, varhaiskasvatuksessa. Tulokset tavoitteen mukaiset. Kansalaisopiston palautteen ka 4,41 (asteikko 1-5).

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022–2025	Tavoite ja -taso	Vastuutaho	TOTEUTUMINEN
	Vapaa-aikapalveluiden digitalisaation edistäminen		Siilinjärvi-sovelluksen kirjasto-osion kehitystyö. Liikuntapaikkavarauksissa uusia kohteita.
HYVINVOIVA ARKI			
2.1 Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen	Tarvetta vastaava liikuntapaikka-verkosto ja lähiliikuntapaikkojen kehittäminen Monipuoliset ja kuntalaisten tarpeita vastaavat kirjasto- ja kulttuuripalvelut Koulunuorisotyön ja oppilaitosyhteistyön kehittäminen Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien muuttaminen osaamisperusteisiksi. Uusia osaamisperusteisiä/opintopisteytettyjä kursseja aikuisille.	Vapaa-aikapalvelut Nuorisotoimi yhteistyössä HVA Opetuspalvelut Kansalaisopisto	Toteutetaan useampia pieniä kunnostustoimenpiteitä liikuntapaikoilla Kirjaston kalustehankinnat Koulunuorisotyö alkoi elokuussa. Wörtti-hanke kehittää oppilaitosnuorisotyötä Opetussuunnitelman muutostyö osaamisperusteiseksi pääosin valmis. Toteutettu.
2.1 Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen	Perusopetuksen tuen uudistaminen vastaamaan muuttunutta perusopetuslakia Varmistetaan oppivelvollisuuden täysimääräinen toteutuminen Nykyisen oppimis-	Opetuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut	Sivistyslautakunta hyväksynyt opetussuunnitelman muutokset toukokuussa –25. Ilman päättötodistusta jääneiden opiskelijoiden määrä vähentynyt. Koulupaikkamääräyksiä ei ole annettu alkuvuonna. Oppimisympäristöjä kehitetty tarpeita

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022–2025	Tavoite ja -taso	Vastuutaho	TOTEUTUMINEN
	käsityksen mukaiset oppimisympäristöt kaikissa kouluissa ja varhaiskasvatuksessa Toimivat yhteistyörakenteet ja -käytännöt HVA:n suuntaan.		vastaavaksi, erityisesti uudisrakentamisen yhteydessä. HVA:n kanssa on luotu yhteisiä toimintatapoja mm. opiskeluhuollon iltapäivässä. Haasteena HVA:n rekrytointivaikeudet
2.3 Kunnan palveluiden tuottaminen sisäilmaltaan terveellisissä ja turvallisissa tiloissa	Kaikki yksiköt toimivat sisäilmaltaan turvallisissa toimitiloissa viimeistään vuonna 2028	Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut, kansalaisopisto, kirjasto	Rakennushankkeet edenneet suunnitellusti.

Tavoitteiden riskiarviot

Pätevän henkilöstön saatavuus on haaste tietyssä tehtävissä. Mikäli ei saada rekrytoitua kelpoista henkilöstöä, voi tällä olla vaikutusta palvelun laatuun.

Palvelualueen useissa toimitiloissa on sisäilmaongelmia. Näistä tiloista toiminta on siirretty pääsääntöisesti muihin tiloihin. Osassa ongelmallisia tiloja toiminta kuitenkin vielä jatkuu.

Käytössä olevat resurssit vs. palveluntarve ja niiden yhteensovittaminen.

HVA:n rekrytointivaikeudet voivat heijastua lasten ja nuorten hyvinvointiin.

Perusopetus- ja lukiolain tuen muutokset tulevat voimaan erittäin nopealla aikataululla, jolloin kuntiin jää vain vähän aikaa valmistautua muutokseen.

TOTEUTUMINEN: Riskit on pystytty pääsääntöisesti ehkäisemään. Sijaisten saaminen on ollut edelleen haastavaa, mutta palvelun jatkuvuuteen tällä ei ole ollut vaikutusta.

Tuen uudistaminen on edennyt niin, että uudet toimintatavat voidaan ottaa käyttöön 1.8. alkaen. Käytössä olevat resurssit tuovat haastetta vastata muuttuneisiin vaatimuksiin.

HVA:n rekrytointivaikeudet ovat jatkuneet ja tällä voi olla ollut vaikutuksia lasten ja nuorten hyvinvointiin.

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Tämänhetkisen ennusteen mukaan sivistyspalveluiden nettomenot tulevat olemaan lähes talousarvion mukaiset. Niin toimintatuottoihin, kuin toimintamenoihin arvioidaan pientä ylitystä. Toimintamenojen ylityksen arvioidaan olevan tuottoylitystä suurempi, joten ulkoisten nettomenojen ylitykseksi arvioidaan tällä hetkellä noin 180 000 €, prosentteina ylitys olisi 0,4 %. Toimintakulut ylittävät ennen kaikkea varhaiskasvatuspalveluissa (henkilöstökustannuksissa sijaiskustannukset ylittävät).

Kesäkuu2025 SIVISTYSPALVELUT

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2024	TA 2025	Estimaatti	Ero Estimaatti-TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	1 840	1 649	12 %	2 797	2 656	2 916	260	3 681
Henkilöstökulut	-16 218	-15 931	2 %	-30 477	-30 532	-31 280	-748	-32 436
Palvelujen ostot	-3 563	-3 563	0 %	-7 012	-7 041	-6 813	229	-7 125
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-661	-659	0 %	-1 221	-1 364	-1 310	54	-1 323
Avustukset	-475	-485	-2 %	-959	-985	-946	39	-951
Muut toimintakulut	-2 514	-2 366	6 %	-4 852	-4 854	-4 866	-12	-5 029
TOIMINTAKULUT	-23 432	-23 004	2 %	-44 520	-44 776	-45 216	-439	-46 863
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-21 591	-21 356	1 %	-41 724	-42 120	-42 300	-179	-43 183
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	-23 %	-1	0	0	0	-1
VUOSIKATE	-21 592	-21 356	1 %	-41 724	-42 120	-42 300	-179	-43 183
Poistot ja arvonalentumiset	-269	-244	10 %	-414	-538	-538	0	-538
Sisäiset tuotot	0	0	0 %	32	46	46	0	0
Sisäiset kulut	-6 871	-6 511	6 %	-12 910	-13 558	-13 558	0	-13 743
TILIKAUDEN TULOS	-28 732	-28 111	2 %	-55 016	-56 171	-56 350	-179	-57 465

Opetuspalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja Antti Jokikokko

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen keskeisenä tavoitteena on luoda mahdollisuudet hyvään oppimiseen ja itsensä elinikäiseen kehittämiseen. Perusopetus ja lukiokoulutus tarjoavat lapselle ja nuorelle mahdollisuuden suorittaa oppivelvollisuus ja kehittää itseään.

Sisäilmaongelmien ratkaiseminen ja modernit oppimisympäristöt

Koulujen sisäilmaongelmien ratkaiseminen on yksi osa parantaa palvelun laatua ja lisätä kunnan houkuttelevuutta lapsiperheiden asuinpaikkana. Vuoden 2025 aikana (arvio loka-marraskuu) valmistuu Ahmon koulukeskuksen ensimmäinen vaihe ja Siilinlahden uusi koulu. Ahmon koulukeskuksen toinen vaihe valmistuu vuoden 2028 aikana.

Talousarviovuoden aikana jatketaan Suininlahden koulun ja Kasurilan koulun rakentamishankkeiden tarveselvityksen laatimista. Tavoitteena on, että valtuusto voi tehdä asioissa investointipäätöksen vuoden 2025 aikana.

Talousarviossa on varauduttu olemassa olevien väistötilojen vuokriin ja vuokran korotuksiin, mutta ei uusiin väistötiloihin. Lisäksi talousarviossa on varauduttu Vuorelan koulun kiinteistöveroon, aikaisemmin tämä summa on ollut budjetoituna keskushallinnossa.

Yksi keino varmistaa hyvän oppimisen edellytykset on muuntuvat oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta. Oppimisympäristöjen kehittämistä tehdään ennen kaikkea siinä yhteydessä, kun suunnitellaan ja otetaan käyttöön uusia tiloja. Lisäksi uusitaan koulujen vanhenevaa kalustoa. Investointiosa sisältää määrärahan koulujen vanhenevan kaluston uusimiseen sekä uuden koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun kalustamiseen. Uusien koulujen ICT- ja AV-laitteet on tarkoitus hankkia leasing-laitteina ja tätä varten on talousarviossa varaus.

Digitaalisten palveluiden (esim. laitteet, sovellukset ja oppimisympäristöt) käyttöä osana kasvatusta, opetusta ja oppimista kehitetään vastaamaan valtakunnallisia linjauksia, kuten opetus- ja kulttuuriministeriön Uudet lukutaidot -kehittämishjelmaa. Tavoitteena on, että lapset ja nuoret saavuttavat yhdenvertaiset ja riittävät digitaidot, jotta heillä on valmiudet toimia yhteiskunnassa digitaalisten palveluiden aktiivisina ja tuottajina. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi henkilöstön digi- ja tietoturvaosaamista päivitetään valtakunnallisten linjausten mukaisesti.

Lakimuutosten vaikutus toimintaan ja talouteen

Perusopetuksessa annettavan opetuksen vähimmäistuntimäärästä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Asetukseen on tehty kaksi muutosta. Asetusta on muutettu elokuusta 2024 lähtien niin, että yläkoulun ruotsin kielen vähimmäistuntimäärää on kasvatettu. Koska Siilinjärvellä opetusta annetaan kaikissa aineissa asetuksen mukainen minimi-tuntimäärä, on yläkoulun oppilaan opetustuntimäärää korotettu lukuvuodesta 2024–25 lähtien. Korotuksen täysimääräinen kustannusvaikutus näkyy vasta vuonna 2025. Muutos lisää opetuksen kustannuksia vuonna 2025 noin 51 000 euroa.

Uusin tuntijakoasetuksen muutos tulee voimaan 1.8.2025. Tällä muutoksella lisätään alakoulun tuntimäärää. Tuntimäärän lisäys kohdistuu äidinkielen ja matematiikan opetukseen. Tuntijaon muutoksen kustannukset vuoden 2025 osalta ovat noin 31 000 €. Koska muutos tulee voimaan vasta 1.8. kustannukset eivät realisoitu kokonaisuudessaan vielä vuonna 2025. Muutoksen kustannusvaikutus tulee olemaan kokonaisuudessaan noin 75 000 €/vuosi.

Hallitus on antanut eduskunnalle 23.9.2024 käsiteltäväksi perusopetuslain muutoksen, jolla muutetaan perusopetuksessa oppilaalle annettavaa tukea. Eduskunta käsittelee lakimuutoksen ns. budjettilakina joulukuussa 2024 ja lain on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2025. Välittömästi eduskunnan käsittelyn jälkeen Opetushallitus aloittaa opetussuunnitelman perusteiden laatimisen, joiden perusteella lain toimeenpano kunnissa toteutetaan. Opetussuunnitelman perusteet valmistuvat talven 2025 aikana. Koulutuksenjärjestäjälle jää näin ollen erittäin lyhyt aika valmistautua mittavaan muutokseen. Lakimuutoksella luodaan uusi perusopetuksen tuen rakenne. Lisäksi lakimuutos sisältää määrällistä mitoitusta tuen antamiseen ja opetusryhmien muodostamiseen. Siilinjärven perusopetuksessa ei kaikilta osin yllätä mitoituksen määrittämiin lukuihin, vaan tuen antamista joudutaan lisäresurssimaan. Talousarvion laadinnan näkökulmasta on haastavaa, että lakimuutos hyväksytään eduskunnassa vasta joulukuussa. Näin ollen mahdollisia eduskuntakäsittelyssä tulevia muutoksia ei voida huomioida talousarviossa. Tämänhetkisen arvion mukaan tuen muutos tulee lisäämään kunnan kustannuksia vuositasona noin 150 000 €. Vuodelle 2025 lisäkustannuksia tulee noin 28 000 €.

Oppilasmäärän kehitys ja sen vaikutus talouteen

Siilinjärven peruskouluissa on lukuvuonna 2024–25 peruskoululaisia 2719 oppilasta. Edellisenä lukuvuonna perusopetuksessa oli oppilaita 2781 ja 3 perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevaa oppilasta. Yhteensä oppilasmäärä oli 2784. Lukuvuonna 2025–26 peruskoululaisia on arviolta 2642. Syntyvyyden pitkään jatkunut alhaisuus on siis alkanut vaikuttamaan myös perusopetuksen oppilasmäärään. Oppilasmäärän pienentyessä on vähennetty perusopetuksen yleisopetuksen opetusryhmiä. Lukuvuotena 2024-25 on kaksi yleisopetuksen ryhmää vähemmän, kuin edellisenä lukuvuotena. Yleisopetuksen ryhmien määrä vähenee myös syksyllä 2025 kahdella ryhmällä. Vuodelle 2025 tulee säästöä opetusryhmien vähenemistä noin 110 000 €.

Lukiolaisia on lukuvuonna 2024–25 222 opiskelijaa. Lisäksi aineopiskelijoita on neljä. Edellisenä lukuvuonna opiskelijoita oli 213 ja aineopiskelijoita oli yksi. Lukion opiskelijamäärä on laskenut voimakkaasti viimeisten vuosien aikana, mutta nyt näyttää sille, että lukion opiskelijamäärän lasku on pysähtynyt ja opiskelijamäärä kasvaa. Opiskelijamäärän kasvattamiseksi on tehty lukiossa suunnitelmallista työtä. Tätä työtä jatketaan myös vuonna 2025.

Tuen oppilasmäärien kehitys sekä tukitoimenpiteet

Peruskoululaisten oppimisen tuki jaetaan tällä hetkellä yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Edellä selostetulla lakimuutoksella on tarkoitus luopua tästä jaottelusta 1.8.2025. Tilalle tulee ryhmäkohtaiset tukimuodot ja yksilökohtaiset tukitoimet. Lakimuutoksen tavoitteena on siirtää tuen painopistettä varhaiseen ja ennaltaehkäisevään suuntaan. Nykyisen lain aikana tässä ei ole onnistuttu. Tehostettua ja erityistä tukea saavien oppilaiden määrä on kasvanut niin koko Suomessa, kuin Siilinjärvellä. Siilinjärven perusopetuksen oppilaista saa syksyllä 2024 tehostettua tukea 15,6 % (2023 15,0 %, 2022 14,4 %, 2021 13,9 %, 2020 13,6 %, 2019 13,0 %, 2018 12,3 %) ja erityistä tukea 9,8 % oppilaista (2023 10,0 %, 2022 10,4 %, 2021 10,0 %, 2020 9,4 %, 2019 ja 2018 9,1 %).

Tuen järjestämisen näkökulmasta erityisen tuen oppilaat eivät muodosta yhtenäistä ryhmää. Erityisen tuen oppilaiden osalta vaikeimmin vammaisten pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden määrä on kasvanut. Nämä oppilaat tarvitsevat henkilökohtaista koulunkäynnin ohjaajan palvelua, jotta heidän koulunkäyntinsä onnistuu. Tästä syystä koulunkäynnin ohjaajien määrää vammaisopetuksessa on jouduttu kasvattamaan.

Perusopetuslain muuttaminen tuen osalta tulee vaatimaan koulutuksenjärjestäjiltä uudenlaista toimintatapaa. Opetushallituksen annettua opetussuunnitelman perusteet, tulee koulutuksenjärjestäjien laatia niiden pohjalta koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelma, jossa kuvataan, miten tuki kunnassa järjestetään muuttuneen lainsäädännön mukaisesti. Muutos tulee vaatimaan mm. opetushenkilöstön kouluttautumista sekä uusien toimintakäytänteiden haltuunottoa.

Muut keskeiset talouden muutokset

Opetuspalveluissa toimintatuottojen arvioidaan kasvavan, mikä johtuu pääosin kotikuntakorvausten lisääntymisestä. Hanketulojen arvioidaan pienentyvän. Hanketulojen pienentyminen johtuu siitä, että nykyisen hallituskauden aikana hankkeiden rahoitusta on leikattu. Iltapäivätoiminnan maksutuoton arvioidaan laskevan, koska oppilasmäärän laskiessa toiminnassa on aikaisempaa vähemmän asiakkaita. IP-maksuihin ei esitetä korotusta.

Opetuspalveluiden ulkoiset toimintamenot kasvavat noin 1 091 000 euroa. Kasvu kohdistuu ennen kaikkea henkilöstökuluihin (739 000 €). Henkilöstökuluja kasvattaa sovitut palkankorotukset, palkan sivukuluprosentin kasvu ja edellä selostetut lakimuutokset. Yleisopetuksen ryhmien vähentäminen ja hankkeiden väheneminen laskevat osaltaan henkilöstökuluja.

Ulkoisten palveluiden ostoon varattu määräraha kasvaa noin 205 000 €. Merkittävin kasvu kohdistuu koulukuljetuksiin sekä kotikuntakorvauksiin.

Vuokriin varattu määräraha kasvaa noin 177 000 eurolla. Vuokratilakustannuksissa kasvaa niin rakennusten kuin laitteiden vuokrat. Rakennusten vuokrien kohoaminen johtuu olemassa olevien tilojen vuokrahintojen indeksitarkistuksista sekä Vuorelan koulun kiinteistöverosta, jota ei ole aikaisemmin maksettu opetuspalveluista. Laittevuokria nostaa uusien koulujen ICT- ja AV-laitteiden hankinnat, jotka on tarkoitus toteuttaa leasing-hankintoina.

Oppilasmäärät vuosittain

Vuosi	Vuosiluokat 1–6	Vuosiluokat 7–9	Joista erityis- opetusoppilaita*	Lukio
2010	1820	925	246	306
2015	1800	935	243	273
2020	1861	897	259	307
2021	1830	924	276	276
2022	1832	933	288	231
2023	1851	930	276	213
2024	1811	908	265	222
2025	1741	901	260	230
2027	1589	892	400	230
2030	1496	844	390	230
2033	1482	730	380	220
2035	1429	736	370	220

* erityisen tuen oppilaat, 1.8.2026 alkaen tilastointitapa muuttuu, koska lainsäädäntö muuttuu.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2025

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2025	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Oikein mitoitettu ja alueellisesti kattava kouluverkko, joka vastaa laadullisesti kuntalaisten tarpeita	Palveluverkkoselvityksen koulukohtaisten oppilasennusteiden päivittäminen, yhteistyö palveluverkkotarkastelussa ympäryskuntien kanssa	Tarkistaminen tehty. Henkilöstöresurssi, kouluverkko ja koulujen tilat vastaavat oppilasmäärää ja -ennusteita. Monikunnallinen palveluverkkoselvitys valmistuu.	Ympäryskuntien kanssa tehty yhteinen palveluverkkotarkastelu on valmistunut kevään aikana. Tässä yhteydessä on päivitetty myös koulukohtaiset oppilasennusteet.
	Koulukohtaisten oppilasmäärien muutosten hallinta, henkilöstöresurssien sopeuttaminen muutokseen	Opetuksen saavutettavuus on vähintään samaa tasoa kuin Pohjois-Savossa keskimäärin.	Sivistyslautakunnan hyväksymän tuntikehyksen mukaan yleisopetusryhmien määrä vähenee yhdellä syksyllä 2025.
	Opetuspalveluiden arviointikyselyn toteuttaminen	Arviointikyselyn tulos vähintään 3 neliportaisella asteikolla.	Saavutettavuus (koulumatka alle 5 km) on paremmalla tasolla kuin Pohjois-Savossa keskimäärin. Perusopetuksen kevään 2025 arviointikyselyn tulokset: *huoltajat 3,3 *oppilaat 3,0 *henkilökunta 3,1
Perusopetuksen tuen uudistaminen vastaamaan muuttunutta perusopetuslakia	Opetussuunnitelman päivittäminen tuen rakenteen osalta. Tavoitteena ennaltaehkäisyn korostaminen ja hyvän oppimisen mahdollistaminen. Henkilöstön kouluttaminen.	Päivitetty opetussuunnitelma hyväksytty kesäkuuhun 2025 mennessä. Ennalta ehkäisevän tuen määrä vähintään lakisääteisen mitoituksen mukainen.	Sivistyslautakunta hyväksynyt OPS-muutokset 20.5. LV. 25-26 suunnittelussa huomioitu muuttuva mitoitus. Lakisääteisiin luokkakokoihin ei ole kaikilta osin päästy.

<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2025</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
		Koko perusopetuksen henkilöstö osallistunut koulutukseen.	Koulutus aloitettu ja sitä jatketaan syksyllä.
Oppivelvollisuuden toteutuminen osana ennaltaehkäisevää työtä	Koulupudokkuuden ehkäisy, varmistetaan, että kaikki suorittavat oppivelvollisuuden	Kaikki oppilaat suorittavat perusopetuksen. Koulupaikka-määräyksiä ei tarvitse antaa.	Yksi oppilas ei suorittanut perusopetusta säädettyssä ajassa keväällä -25. Koulupaikkamäärä yksiä ei ole annettu.
Sisäilmahankkeiden toteuttaminen ja oppimisympäristöjen kehittäminen	Ahmon koulukeskuksen 1. vaihe ja Siilinlahden koulu valmistuvat vuoden -25 aikana. Uusien rakennusten kalustaminen. Tarveselvityksen laatiminen Kasurilan ja Suininlahden koulujen rakennushankkeissa	Uudistamisessa edetään valtuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti. Kalustamisessa huomioitu kustannustehokkuus ja oppimisympäristöjen kehittäminen. Tarveselvitys valmistuu vuonna 2025.	Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulujen rakennushankkeet edenneet suunnitellusti. Kalusteiden hankinta on kilpailutettu. Uusien koulujen kalustamisessa huomioidaan olemassa oleva kalusto. Kasurilan ja Suininlahden koulujen tarveselvitykset valmistuneet. Käsittely syksyllä -25.
Opiskeluhuollon toimivuus muuttuneessa toimintaympäristössä	Luodaan hyvinvointialueen kanssa toimivat käytänteet opiskeluhuollossa	Opiskeluhuoltoon ei muodostu toimintaa haittaavia rajapintoja	Opiskeluhuollon arki toimii, mutta HVA:n muutokset vaikeuttavat pitkäjänteistä suunnittelua. Lisäksi HVA:n palveluiden saatavuus/jatkuvuus aiheuttaa huolta. Yhteistyössä HVA:n kanssa toteutettu mm. opiskeluhuollon ja koulun toimijoiden yhteiset iltapäivät.

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Talousarvio on laadittu oletukselle, että syksyllä 2025 perusopetuksessa on 2642 oppilasta ja lukiossa 230 opiskelijaa. Tämänhetkisen käsityksen mukaan lukuvuonna 2025 – 26 perusopetuksessa on noin 40 oppilasta enemmän ja lukiossa opiskelijoita on noin 20 enemmän kuin talousarviota laadittaessa oletettiin. Arvioitua suuremmat oppilas- ja opiskelijamäärät aiheuttavat kustannusta, johon ei ole varauduttu talousarviossa. Toimintatuottojen arvioidaan kuitenkin ylittävän talousarvion, mikä kompensoi toimintakulujen ylitystä.

Kesäkuu2025 Opetuspalvelut

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2024	TA 2025	Estimaatti	Ero Estimaatti-TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	972	795	22 %	1 315	1 342	1 567	225	1 945
Henkilöstökulut	-9 607	-9 341	3 %	-18 056	-18 318	-18 442	-124	-19 213
Palvelujen ostot	-974	-984	-1 %	-2 164	-2 190	-2 166	25	-1 948
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-408	-423	-4 %	-764	-810	-769	41	-817
Avustukset	-78	-69	13 %	-135	-135	-151	-16	-156
Muut toimintakulut	-1 626	-1 483	10 %	-3 122	-3 167	-3 154	12	-3 253
TOIMINTAKULUT	-12 694	-12 300	3 %	-24 241	-24 620	-24 682	-62	-25 388
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-11 721	-11 505	2 %	-22 926	-23 278	-23 115	163	-23 443
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	-83 %	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-11 721	-11 506	2 %	-22 926	-23 278	-23 115	163	-23 443
Poistot ja arvonalentumiset	-41	-54	-23 %	-85	-83	-83	0	-83
Sisäiset kulut	-4 060	-3 942	3 %	-7 858	-8 260	-8 260	0	-8 119
TILIKAUDEN TULOS	-15 822	-15 501	2 %	-30 869	-31 621	-31 457	163	-31 645

Kansalaisopisto

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: rehtori Anita Heino

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Kansalaisopistot ovat Suomessa suurin vapaata sivistystyötä tekevä oppilaitosmuoto. Kansalaisopistotoiminta edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja kestävän elämäntavan muutoksen aikaansaamista yhteiskunnassa. Kansalaisopisto on yksi kunnan vetovoimaa lisäävistä vapaa-aikapalveluiden toteuttajista.

Tutkimustulosten mukaan kansalaisopisto tuottaa opiskelijalle opittujen asioiden lisäksi laajempiakin hyötyjä, kuten luovuutta, hyvinvointia, itseluottamusta, uutta arkeen tai työhön liittyvää osaamista ja ystävyyssuhteita. Toiminnalla on tutkitusti elämänlaatua parantava vaikutus myös ekososiaalisen sivistyksen näkökulmasta. Epävakaan maailmantilanteen aikana on tärkeää huolehtia eri-ikäisten kansalaisten mielenterveydestä, yhteisöllisyyden edistämisestä ja yksinäisyyden ehkäisemisestä. Kansalaisopistoihin suunnatut koulutusinvestoinnit palautuvat rahassakin mitattuina kuntaan moninkertaisina takaisin.

Siilinjärven kunnan toiminta-ajatuksena on toimia ketteränä kehittäjänä kuntalaisille tarjottavissa palveluissa, turvata hyvinvoivaa arkea ja edistää elinvoimaista ympäristöä. Kansalaisopiston kurssitarjonnalla voidaan tukea kunnan strategisia päämääriä ajankohtaisella, hyvinvointia edistävällä ja saavutettavalla kurssitarjonnalla kaikenikäisille kuntalaisille.

Hankkeissa mukana olemalla kansalaisopisto kehittää sekä opettajien ammattitaitoa että uusia toimintatapoja, jotta kurssitarjonta olisi entistä laadukkaampaa. Vuosille 2023-2027 saatu Erasmus-akkreditointi antaa henkilöstölle ja nyt myös opiskelijoille mahdollisuuden kansainvälistymiseen. Tavoitteina on edistää henkilöstön osaamisen kehittämistä, eurooppalaista verkostoitumista, kulttuuriperinnön vaalimista ja vakiinnuttaa konsortiolle yhteinen hankehallintomalli.

Osaamisperusteisten kurssien määrä opetuksessa laajenee pienin askelin. Lasten ja nuorten taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelmasta on tarkoitus muokata vuoden 2025 aikana osaamisperusteinen opetussuunnitelma. Muun kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelmaa päivitetään myöhemmin.

Kansalaisopisto ei pysty tällä hetkellä vastaamaan täysimääräisesti liikunnan opetuksen kysyntään taajama-alueella ja etenkin päiväopetuksen osalta. Tämä johtuu siitä, että keskusta-alueen koulujen rakentaminen on kesken, mikä on vähentänyt käytettävissä olevien liikuntatilojen määrää ja siitä, että päiväaikaan taajamassa ei ole liikunnan opetukseen soveltuvia tiloja. Lisäksi kansalaisopisto joutuu edelleen toimimaan sisäilmaltaan kyseenlaisessa Päivärinteen koulun salissa. Käytettävissä olevat tilat ovat myös liian pieniä. Useissa ryhmissä on paljon opiskelijoita jonossa. Tuntikiintiötä ei myöskään ole varaa kasvattaa useampien ryhmien perustamiseksi.

Kansalaisopisto kehittää talousarviovuosina seuraavia osa-alueita:

- Uudenlaisten kurssituotteiden kehittäminen ja mukana hyvinvoinnin tukemisessa
- Yhteistyöhön eri kunnassa toimivien tahojen kanssa halutaan löytää uusia tapoja
- Digitaalisuuden laajentaminen markkinoinnissa ja verkkomaksamisessa
- Verkko-opetuksen laajentaminen
- Ukrainalaisten kotoutumiseen osallistuminen
- Sisäilmaongelmaisten tilojen sijaan uusien tilojen löytäminen
- Osaamisperusteisten kurssien lisääminen
- Kaikukortin käytön jatkaminen
- Talouden tasapainottamiseksi kurssimaksuja korotettiin 15 % syksyllä 2024. Täysimääräinen vaikutus näkyy 2025.
- Tuntiopettajien matkakorvausten omavastuun (6 km → 20 km/ suunta) nostaminen OVTES:n mukaiseksi säästösyistä.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2025

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2025	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Sekä alueellisesti että sisällöllisesti eri-ikäluokat huomioon ottava ja kysyntään vastaava kurssitarjonta	1. Kansalaisopiston toimintaa järjestetään koko kunnan alueella	Määrä pysyy ennallaan.	Määrä pysynyt tasaisena, toimipaikkoja 32.
	2. Kaikkia ikäluokkia kiinnostava kurssitarjonta	Alle 20-vuotiaiden, työikäisten ja yli 60-vuotiaiden määrät pysyvät tasaisina.	Lopullinen tilasto saadaan vasta vuoden lopussa.
	3. Kurssitoiveiden kysyminen ja toteuttaminen	Tarjotaan vuosittain 10 toivekurssia	Noin 15 toivekurssia tarjottu.
Sekä opiskelijoiden että henkilöstön hyvinvointia tukevat toimintatavat	1. Hyvinvointi-kurssien järjestäminen	Määrä vähintään kolme	Toteutui
	2. Henkilöstön täydennyskoulutus	Vähintään 4 yksilöliikkuvuutta v. 2025	Toteutuminen arvioidaan vuoden lopussa.
Yhteistyö	1. Opistojen välinen yhteistyö	Kv-toimintamalli valmis viimeistään v. 2026	Toteutuminen arvioidaan vuoden lopussa.
	2. Kunnan työntekijöiden hyvinvoinnin tukeminen	Etuutta käyttäneiden määrä suurempi kuin v. 2024	Arvioidaan vuoden lopussa
	3. Taloudellisesti heikommassa asemassa olevien pääsy kursseille helpotetaan	Kaikukorttia käyttäneiden määrä suurempi kuin 2024	Arvioidaan vuoden lopussa
	4. Kv-yhteistyö laajenee	Vähintään 2 Erasmus-ryhmäliikkuvuutta	Yksi Erasmus-ryhmämatka toteutuu 2025.
Digitaalisuus	1. Verkkomaksaminen	Paperilaskujen määrän väheneminen vuodesta 2024 (kpl)	Arvioidaan vuoden lopussa

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Talousarvio näyttäisi toteutuvan pääsääntöisesti suunnitellun mukaisesti.

Kesäkuu2025 Kansalaisopisto

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2024	TA 2025	Estimaatti	Ero Estimaatti-TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	177	157	13 %	275	252	252	0	355
Henkilöstökulut	-385	-367	5 %	-671	-711	-674	37	-769
Palvelujen ostot	-48	-80	-41 %	-124	-85	-85	0	-95
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11	-13	-16 %	-31	-36	-36	0	-22
Avustukset	0	0	0 %	-1	-1	-1	0	0
Muut toimintakulut	-65	-56	16 %	-112	-103	-103	0	-131
TOIMINTAKULUT	-509	-517	-2 %	-939	-937	-900	37	-1 017
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-331	-360	-8 %	-663	-684	-647	37	-662
VUOSIKATE	-331	-360	-8 %	-663	-684	-647	37	-662
Sisäiset tuotot	0	0	0 %	0	0	0	0	0
Sisäiset kulut	-171	-152	12 %	-260	-351	-351	0	-342
TILIKAUDEN TULOS	-502	-513	-2 %	-923	-1 035	-998	37	-1 005

Kirjastopalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: kirjastotoimenjohtaja Jarkko Nevalainen

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Siilinjärven kunnan kirjastotoimeen kuuluu pääkirjasto, Vuorelan sivukirjasto sekä kirjastoauto Pikku-Marja. Kirjastotoimen tavoitteena on lukutaidon edistäminen sekä tiedon hankinnan ja käytön mahdollistaminen. Kirjastopalvelujen avulla kuntalaisille tarjotaan mahdollisuus kirjallisuuden ja taiteen harrastamiseen sekä sivistykseen ja elinikäiseen oppimiseen. Kirjasto edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjasto tarjoaa palveluita kaiken ikäisille. Kaikkien asiakasryhmien osalta asiakaslähtöisyys, asiakkaiden osallistaminen palveluiden kehittämiseen ja panostus hyvään asiakaspalveluun nähdään tärkeänä. Kirjastotoimi seuraa ja arvioi toimintaansa tilastoinnin, asiakaskyselyjen ja saamansa asiakaspalautteen avulla.

Vuorelan sivukirjasto toimii omatoimikirjastona arki-aamuisin ja -iltoisin sekä viikonloppuisin. Jatkossa on tärkeää kehittää Vuorelan kirjaston toimivuutta ja juurruttaa omatoimikirjaston käyttöä edelleen. Vuonna 2024 omatoimikirjaston käyttäjille tehdyn kyselyn pohjalta vuonna 2025 on jatkettu tilojen ja toiminnan kehittämistä resurssien puitteissa.

Pääkirjastolla on onnistuneesti muutaman viime vuoden aikana lisätty asiakkaiden omatoimisuutta ja automaation käyttöä. Henkilöstön resursseja on pystytty asiakaspalvelun lisäksi suuntaamaan tehokkaammin muuhun kirjastoammatilliseen työhön. Omatoimisuutta ja kirjastoautomaattien käyttöä pyritään edelleen tehostamaan ja kehittämään mm. kirjastoautomaattien päivityksillä sekä käytön opastuksilla.

Kirjastoauto on Siilinjärvellä vanha ja sen käyttöikä alkaa olemaan elinkaaren päässä. Taloussuunnitteluvuosien aikana tulee ratkaista kirjastoautopalvelun tulevaisuus.

Yleinen palveluiden digitalisoituminen näkyy myös kirjastopalveluissa ja kirjastotyön muuttumisessa. Digitaaliset palvelut ovat yksi kirjaston painopisteistä. Palvelutarjontaa on laajennettu sähköisiin kirjoihin, elokuviin ja lehtiin. Verkkokirjasto mahdollistaa lainojen uusimisen, aineistohaun ja varausten tekemisen sähköisesti ympäri vuorokauden. Kirjaston palveluja on tarjolla laajasti myös Siilinjärvi-sovelluksen kautta. Sovelluksen kautta tarjotut palvelut on otettu hyvin vastaan ja näitä kehitetään edelleen. Digitaalisen aineiston tunnettavuutta ja digitaalisten palvelujen käyttöä pyritään edelleen edistämään ja lisäämään markkinoinnin ja uusien toimintojen käyttöönotolla. Kansallisen kirjastokentän suuri uudistus valtakunnallinen E-kirjasto aloitti toimintansa vuonna 2024. Siilinjärvi liittyi palveluun elokuussa 2024. Uuden E-kirjaston toimintaa ja palvelua kehitetään jatkuvasti ja tässäkin kehityksessä pyritään erilaisten työryhmien kautta olemaan mukana. Muitakin kirjaston palveluja esimerkkinä kirjavinkkaukset ja kirjastonkäytönopetus pyritään tarvittaessa järjestämään verkon välityksellä.

Avoimen lähdekoodin Koha-kirjastojärjestelmän kehittäminen jatkuu ja kirjastotoimen henkilöstö on mukana kehittämistyössä. Koha tarjoaa yhteistyömahdollisuuksia muiden Koha-kirjastojen kanssa ja antaa henkilökunnalle mahdollisuuden jatkuvaan ammattitaidon ja oman osaamisen kehittämiseen. Myös kansallinen Finna-yhteistyö jatkuu ja kirjaston henkilöstöä on mukana tässäkin kehittämistyössä. Näiden lisäksi henkilökuntaa kannustetaan osallistumaan ammattitaitoa vahvistaviin kirjastoalan alueellisiin ja valtakunnallisiin koulutuksiin.

Kirjaston toimintaympäristön muuttuessa kirjastopalveluiden jatkuva kehittäminen ja uudistaminen koetaan tärkeäksi. Uusia palvelumuotoja pyritään kokeilemaan koko asiakaskunta huomioon ottaen. Uusia kokeiluja pyritään mahdollistamaan hankerahoituksella ja tavoitteena on käynnistää vuosittain uusia hankkeita. Samalla toimiviksi palvelumuodoiksi osoittautuneita kokeiluita pyritään jatkamaan hankkeiden jälkeen resurssien mukaan. Palvelua voidaan laajentaa ja uudenlaisia palvelumuotoja voidaan kokeilla myös vuosittaisen talousarvion puitteissa. Vuonna 2024 kirjaston lainattavien, arkea helpottavien, esineiden kokoelmaa laajennettiin asiakaskyselyn avulla. Ehdotuksia lainattavista esineistä saatiin runsaasti ja suurin osa ehdotuksista olivat toteuttamiskelpoisia. Esineiden hankintaa on jatkettu vuonna 2025.

Eri asiakasryhmille suunnattuja tapahtumia järjestetään niin kirjastolla kuin osallistumalla kirjaston ulkopuolella toteutettaviin tapahtumiin. Kirjaston omien tapahtumien lisäksi yhteistyökumppaneita kannustetaan järjestämään tapahtumia kirjaston tiloissa joko yksin tai yhdessä muiden toimijoiden sekä kirjastotoimen kanssa.

Lasten ja nuorten lukemisharrastuksen tukeminen on ollut toiminnan kulmakivenä jo pidempään. Kirjaston henkilökunta järjestää mm. kirjavinkkausta, kirjastonkäytönopetusta, kirjastosuunnistusta ja satutunteja. Koulut ja päiväkodit ovat tärkeä yhteistyökumppani, kun lasten ja nuorten lukemisharrastusta ja lukutaidon kehitystä halutaan tukea. Tässä yhteistyössä kirjastoautolla on tärkeä rooli.

Kirjasto tarjoaa verkkoyhteyksillä varustettuja asiakaskoneita ja langattoman verkon maksuttomasti asiakkaiden käyttöön. Kirjastotilojen käyttö opiskeluun ja etätyöntekoon on lisääntynyt. Kirjasto nähdään yhä enemmän kuntalaisten kohtaamispaikkana ja toimintoja sekä tiloja kehitetään tämä huomioiden.

Pääkirjastossa toimii taidenäyttelytila Artsi, jossa on kuukausittain vaihtuvia näyttelyitä.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2025

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2025</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Monipuoliset ja ajanmukaiset kirjastopalvelut	Vuorelan ja pääkirjaston omatoimiasioinnin kehittäminen. Kirjastotilojen kehittäminen ja uudistaminen resurssien puitteissa.	Toimivat omatoimiasioinnin palvelut sekä tilat Vuorelassa ja pääkirjastossa. Lisääntynyt omatoimiasiointi, joustava ja tarpeita vastaava asiakaspalvelu.	Sekä Vuorelassa että pääkirjastossa on hankittu uusia kalusteita tehostamaan aineiston esilläpitoa sekä viihtyisyyden lisäämiseksi.
Digitaalisten palveluiden kehittäminen	E-kirjaston käytön juurruttaminen ja markkinointi asiakkaille Siilinjärvi-sovelluksen kirjasto-osion kehittäminen	Lisääntyvä E-kirjaston käyttö Entistä sujuvammat ja kattavammat kirjasto-osion toiminnot	E-kirjastoa markkinoidaan asiakkaille. Siilinjärvi-sovelluksen toimintoja on hieman päivitetty.
Kirjaston palvelumuotojen kokeilu ja kehittäminen	Hankerahoituksella käynnistetään ja kehitetään kirjaston palveluja. Muokataan lainattavan aineiston esillepanoa. Laajennetaan lainattavan aineiston valikoimaa asiakaslähtöisesti.	Hankkeisiin on saatu rahoitus, hankkeissa hyväksi havaittuja palvelumuotoja on otettu käyttöön, lainattavan aineiston valikoimaa on laajennettu.	Uusia lainattavia esineitä on hankittu. Yhteen uuteen hankkeeseen on saatu rahoitus.
Henkilökunnan osaamiseen tukeminen	Henkilökunta on mukana sekä Finna-tiedonhakupalvelun että Koha-kirjastojärjestelmän kansallisessa	Ammatillisen osaamisen jatkuva kehittyminen, verkostoituminen ja tiedonjako muiden	Henkilökunta on osallistunut tarjolla oleviin koulutuksiin. Koha-kirjastojärjestelmän kehittämiseen

	kehittämisessä, henkilökunta osallistuu kirjastoalan täydennyskoulutuksiin alueellisesti ja valtakunnallisesti.	kirjastokentän toimijoiden kanssa.	osallistutaan aktiivisesti.
--	--	---------------------------------------	--------------------------------

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Vuoden ensimmäisen puolikkaan perusteella kirjaston talousarvio tulee toteutumaan suunnitellusti.

Kesäkuu2025 Kirjastopalvelut

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2024	TA 2025	Estimaatti	Ero Estimaatti-TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	22	21	8 %	32	28	28	0	45
Henkilöstökulut	-296	-293	1 %	-584	-579	-579	0	-592
Palvelujen ostot	-19	-20	-5 %	-40	-44	-44	0	-38
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-97	-86	14 %	-165	-179	-179	0	-195
Muut toimintakulut	-13	-11	22 %	-24	-22	-22	0	-26
TOIMINTAKULUT	-426	-410	4 %	-813	-823	-823	0	-852
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-403	-389	4 %	-781	-795	-795	0	-807
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	6 %	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-404	-389	4 %	-782	-795	-795	0	-807
Sisäiset kulut	-170	-166	2 %	-330	-341	-341	0	-340
TILIKAUDEN TULOS	-574	-556	3 %	-1 112	-1 136	-1 136	0	-1 147

Liikuntapalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: liikuntatoimenjohtaja Timo Hyötyläinen

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Siilinjärvellä on monipuoliset liikuntamahdollisuudet ja määrällisesti paljon suorituspaikkoja. Liikuntapaikkarakentamisen painopistealueena on ollut lähiliikuntapaikat (koulujen pihat ja asuinalueiden pienkentät) ja ulkoliikuntamahdollisuuksien kehittäminen. Tulevina vuosina pyritään jatkamaan lähiliikuntapaikkojen rakentamista, tämän lisäksi vanhempien perusliikuntapaikkojen peruskorjauksia edistetään ja pyritään ennakoimaan uusien liikuntamuotojen tarpeita sekä varautumaan olosuhdemuutoksiin. Kuntoratojen ja pienkenttien valaisimien vaihtamista led-valaisimiin jatketaan, ja kehitetään valaistuksen ohjausmahdollisuuksia energiasäästöjen saavuttamiseksi. Liikuntapaikkoja pyritään toteuttamaan myös seura- / yksityisvetoisina hankkeina, tavoitteena turvata riittävät harjoitusmahdollisuudet seuratoiminnalle.

Ahmon urheilualueelle suunnitellun palloiluhallin rakentaminen on viivästynyt kaava- ja lupaprosessin myötä. Huhtikuussa 2024 AVI:lta saatiin hylkäävä päätös, perusteena mm. pohjavesialue ja vedenottamon läheisyys. Palloiluhallille ryhdyttiin välittömästi kartoittamaan uutta paikkaa ja halli on tarkoitus toteuttaa Saharan liikunta-alueelle. Sijainti mahdollistaa hallin päiväaikaisen käytön lukion, Ahmon yläkoulun ja Siilinlahden koulun sekä lähialueen päiväkotien toimesta. Suunnittelutyötä jatketaan vuoden 2025 aikana ja hallihanke on tarkoitus käynnistää yksityisen tahon toimesta 2026. Omaehtoisia liikkumismahdollisuuksia parannetaan jatkamalla ulkoilureitistöjen kehittämistä hankerahoituksella toteutettavan esiselvitystyön muodossa.

Liikuntapaikkojenkin osalta haastetta ovat tuoneet koulujen ja päiväkotien sisäilmaongelmat ja näistä johtuvat väistöilaratkaisut. Tilojen peruskorjausten ja uudisrakentamisen aikana osa liikuntatiloista on pois käytöstä ja tämä vaikuttaa sisäliikuntatilojen riittävyyteen. Myös päivällä käytettävissä olevien liikuntatilojen puute tuo haastetta toimintaan. Väistötilojen rakentaminen koulujen kenttäalueille heikentää myös koulujen ja päiväkotien sekä koko asuinalueen liikuntamahdollisuuksia. Ahmon ja Siilinlahden kouluhankkeiden toteutuksessa pyritään mahdollistamaan tilojen monipuolinen käyttö ja parantamaan liikunta- ja harrastusmahdollisuuksia. Rakennushankkeiden yhteydessä koulujen lähiliikunta-alueet palautetaan liikunta- ja virkistyskäyttöön.

Suorituspaikat ovat kunnallisen liikuntatoiminnan peruspalveluja, joten henkilö- ja talousresursseista iso osa kohdistuu kunnossa- ja ylläpitoon. Suorituspaikkojen käytössä kasvaa tarve omaehtoiseen, yksilölliseen liikkumiseen sekä lyhytjännitteisempään pienryhmätoimintaan. Se edellyttää suorituspaikoille nykyaikaisia valvonta- ja kulunvalvontajärjestelmiä sekä kunnossapitojärjestelmien kehittämistä.

Liikuntapalveluiden tarjoamissa ohjauspalveluissa painopiste on terveys- ja erityisliikuntapalveluiden kehittämisessä. Vuonna 2023 käynnistettyä liikunta- ja hyvinvointineuvontaa pyritään edelleen kehittämään myös hanketoiminnan kautta. Kehitystyötä tehdään myös aktiivisella järjestöyhteistyöllä, osallistumalla aktiivisesti kunnan Hyte-ryhmän toimintaan ja hanketoiminnalla. Erityisliikunnan ryhmätoiminnassa painottuu edelleen Voimaa vanhuuteen toimintojen aktivointi vuonna 2025 käynnistytävällä uudella hankekaudella.

Liikuntapaikkojen maksullisuus koskee yli 18-vuotiaiden käyttäjäryhmiä. Sähköisiä palveluita kehitetään laajentamalla verkkomaksumahdollisuuksia. Sähköistä avustusten hakuprosessia ei ole saatu tavoitteiden mukaisesti käyttöön, mutta tätä tavoitetta pyritään lähivuosina edistämään.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2025

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2025	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
1.1. Digitaalisten palveluiden kehittäminen	Verkkomaksujen ja –varausten käytön laajentaminen liikuntapaikoilla	Käyttöönotto soveltuvissa palveluissa.	Yksittäisiä sulkapallovuoroja tarjolla kevään aikana.
2.1. Riittävä ja monipuolinen liikuntapaikkaverkosto	Uuden lähiliikuntapaikan / liikuntaympäristön rakentaminen.	Vähintään 1 hanke / vuosi	Panninniemen ulkoilureitin toteutus sekä pienempiä liikuntapaikkojen kunnostuksia syksyn aikana.
2.1. Liikunta- ja hyvinvointineuvonnan vaikuttavuus perheiden hyvinvointiin	Perheliikunnan kehittäminen tukemaan liikuntaneuvonta-prosessia	Toimintamallin luominen yhdessä järjestöjen kanssa.	Pohjois-Savon liikunnan perheille hanke käynnistyi toukokuussa. Toteutuksessa mukana järjestöjä.

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Talousarvio on toteutunut vuoden ensimmäisen puolikkaan aikana pääosin arvioidun mukaisesti. Talvikauden kunnossapitokulut jäivät hieman edellisvuotta alhaisemmaksi. Henkilöstökulujen toteuma on vähän arvioitua suurempi liikuntapaikkojen kunnossapitohenkilöstön sijauskulujen seurauksena.

Kesäkuu2025 Liikuntapalvelut

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2024	TA 2025	Estimaatti	Ero Estimaatti-TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	41	28	47 %	46	79	79	0	82
Henkilöstökulut	-302	-277	9 %	-491	-616	-628	-12	-604
Palvelujen ostot	-225	-246	-9 %	-427	-379	-379	0	-449
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-44	-43	1 %	-85	-101	-101	0	-88
Avustukset	-19	-19	4 %	-48	-55	-55	0	-39
Muut toimintakulut	-77	-66	17 %	-140	-143	-143	0	-154
TOIMINTAKULUT	-667	-651	2 %	-1 190	-1 294	-1 306	-12	-1 334
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-626	-623	1 %	-1 144	-1 215	-1 227	-12	-1 252
VUOSIKATE	-626	-623	1 %	-1 144	-1 215	-1 227	-12	-1 252
Poistot ja arvonalentumiset	-176	-159	11 %	-311	-352	-352	0	-352
Sisäiset tuotot	0	0	0 %	32	46	46	0	0
Sisäiset kulut	-259	-246	5 %	-549	-516	-516	0	-517
TILIKAUDEN TULOS	-1 061	-1 027	3 %	-1 972	-2 037	-2 049	-12	-2 122

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: nuoriso- ja kulttuuritoimenjohtaja Tuula Pärnänen

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut edistävät osaltaan siilinjärveläisten hyvinvointia. Nuorisotyö järjestää nuorille monialaisia palveluita, palveluohjausta, hyvinvointia lisääviä ja tukevia toimia, matalan kynnyksen talotoimintaa kahdella nuorisotalolla sekä harrastus- ja lajikokeilumahdollisuuksia, kohtaavaa, jalkautuvaa koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä. Kulttuuripalveluissa korostuu erilaisten yhdistysten ja järjestötoimijoiden, seurakuntien, 3. ja 4. sektorin, yrittäjien ja paikallistoimijoiden kanssa tehtävä tiivis yhteistyö, kumppanuus- ja yhteistyöverkostojen vahvistaminen. Siilinjärvi 100-juhlavuosi tulee sisältämään lisääntyntä yhteistyötä toimijoiden kanssa ja monialaista tapahtumatuotantoa myös kunnan sisällä. Kuntalaisten hyvinvointia tarkastellaan moniammatillisissa yhteistyöryhmissä, kuten HYTE sekä Norppa, Nuorten ohjaus- ja palveluverkostossa, kuntalaiskyselyjen ja tilastotietojen avulla.

Nuoriso- ja kulttuuritoimi tukee ja pyrkii vahvistamaan kaikenikäisten kuntalaisten ja toimijoiden omaehtoista toimintaa, verkostoitumista ja kumppanuuksia. Yhteistyö luo kustannustehokkaammat palvelut, eikä ilman luottamuksellista yhteistyötä saataisi kaikkia tapahtumia toteutettua. Kuntastrategiaan ja hyvinvointisuunnitelmaan on kirjattu järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan tärkeys, yksilön osallisuus ja osallistaminen; ne pysyvät toiminnan peruspilareita. Hyvinvointialueen kanssa tehtävää yhteistyötä tiivistetään, mielenterveys- ja päihdeongelmien lisääntymistä, eri ikäisten syrjäytymisvaaraa ja osattomuutta pyritään vähentämään. Toimintakenttä on laaja, ja moniammatillinen työ asiakaspalveluja ylläpitäen ja kehittäen on osin haasteellista.

Nuorisotalojen, museoiden sekä kotiseutu- ja valokuva-arkistojen ylläpito vaatii asiakaslähtöistä työtä, kehittämistä ja resurssiviisautta. Pystyimme melko ketterästi tähän saakka vastaamaan asiakastoiveisiin palkkaamalla tarvittavia resurssityöntekijöitä mm. nuorisotaloille aukioloaikojen varmistamiseksi ja lapsiperheille suunnattujen tapahtumien toteuttamiseksi. YT-menettelyt koskettivat nuorisotoimea; resurssi- ja vapaaehtoistoimijoiden löytäminen sekä henkilöstön jaksaminen ja riittävyys ovat tulevaisuuden riskitekijöitä. Nuoriso- ja kulttuuritoimen määrärahojen leikkaaminen johtaa väistämättä toimintojen supistamiseen.

Ahmon kouluhanke etenee ja vuoden lopussa saadaan uudet koulunuorisotyötilat nuorille ja kulttuurinen Salmi-salin toimijoille. Koulun valmistumiseen saakka pienluokka ja kouluterveydenhoitajat jatkavat työskentelyään kirkonkylän nuorisotalolla. Kulttuurisia tapahtumatuotantoon sopivia juhlatiloja ovat tällä hetkellä mm. Hamulan ja Vuorelan koulut, Pöljän kotiseututalo, Mäntyranan kesäteatteri, torialue sekä järjestöjen ja seurakuntien tilat.

Nuorten tieto- ja neuvontatyö vakiinnutetaan osaksi nuorisotyötä. Yhteistyötä hyvinvointialueen sekä II-asteen toimijoiden kanssa kehitetään Wörtti -hankkeen, ehkäisevän päihdetyön, talo- ja etsivän nuorisotyön jalkautumisessa. Kohtaava nuorisotyö tavoittaa nuoria sekä heidän opiskeluympäristössään että vapaa-ajalla ja loma-aikoina. Asiakaslähtöistä toimintaa järjestetään myös mm. yhteistyössä Savonian opiskelijoiden kanssa avoimessa kahvilatoiminnassa. Monitoimijaisuus edellyttää työntekijöiltä oman ammattitaidon, jaksamisen ja kouluttautumisen tarkastelua, uusien ilmiöiden nopeaa havainnointikykyä, tiedon jakamista.

Lasten- ja nuorten kerho-, harraste- ja nuorisotilojen maksuttomuutta sekä skeittihallin jatkoa joudutaan tarkastelemaan ja aikuisryhmien salien käyttömaksuja maltillisesti korottamaan. Palveluiden esteettömyyttä ja saavutettavuutta kehitetään edelleen tuomalla mm. yhdistysten avustushaku, tilavaraukset ja käyttömaksut sähköisille palvelu- ja verkkoalustoille. Kunnan tapahtumakalenteri ja verkkosivut on jo siirretty ja sivustojen käyttökoulutusta/tukea annetaan järjestöille ja yhdistystoimijoille aktiivisesti. Kulttuuritoimelle kuuluvat osin kunnan valokuva- ja kotiseutuarkisto, Harjamäen sairaalamuseo ja Pöljän kotiseutumuseo. Museoiden pääpaino on kesän aukioloissa sekä koululaisille suunnatuissa, kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisissa kotiseutumuseokäynneissä ja lähialueen kulttuurilaitosvierailuissa. Kaikukortin käyttöä jatketaan ja toimintaa kehitetään alueellisen kulttuuriyhteistyöverkoston kanssa.

AVI ja ESR avustushaut kohdistuvat oppilaitos- ja kouluyhteistyöhankkeisiin, lasten ja nuorten harrastetoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön. Henkilöstökulut pienenevät säästötoimien myötä, mutta asiakasmäärien ei odoteta suhteessa vähenevän. JOKE-joustava kesätyön- sekä hanketyöntekijöiden ja opiskelijoiden palkkaosuudet on sisällytetty taloussuunnitteluun.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2025

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2025</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Digitaalisten palvelujen kehittäminen	Sähköisten tilavaraus, verkkomaksu ja avustushakulomakkeiden kehittäminen	Toimiva sähköinen tilavaraus, avustushaku ja verkkomaksaminen ovat käytössä v-25.	Osa digitaalisista alustoista käytössä mm. Avustusten ja verkkomaksujen osalta.
Järjestö- ja toimijayhteistyön ketterä kehittäminen	Toimintakulttuurin ja yhteistyön ketterä kehittäminen	Yhteistyön kehittyminen näkyy haettujen rahoitusten ja toimintavolyymin vahvistumisessa	Juhlavuoden rahoitustukia haettu ja käytetty ahkerasti.
Kuntalaisten osallisuuden lisääminen	Osallistavan budjetoinnin kehittäminen	Osallistava, kohdennettu budjetointi käytössä	Tapahtumatuotannossa osun vaikutukset näkyvät.
Koulu- ja kohtaavan nuorisotyön kehittäminen	Kehittämishankkeiden käynnistäminen ja kohtaavan nuorisotyön mallin kehittäminen	Kehittämishankkeet käynnissä (Wörtti ja koulunuorisotyö II). Mittarien käyttöä yhtenäistetty	Wörtti-hanke etenee ja oppilaitosyhteistyötä tiivistetty, koulutusta ja mittaristoa kehitetty.
Ehkäisevän päihdetyön kehittäminen	Alueellinen yhteistyö Neuvonnan ja ohjauksen kehittäminen	EPT/erityisnuorisotyö juurrutus ja EPT täsmäkoulutukset henkilöstölle	Koulutukset tulossa ja Ankkurin nuorisotyöllinen yhteistyö alkamassa.
Pohjois-Savon kulttuuristrategian käyttöönotto	Kulttuuristrategian kehittäminen ja käyttöönotto	Käytössä Kaikukortti ja yhtenäinen P-S:n kulttuuristrategia	Kaikukortin käyttö lisääntynyt, jakajia/toimijoita lisää kunnassa.

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Kokonaisuutena sovitut säästöt saadaan toteutettua mm. henkilöstökulujen pienentämisellä, työaikojen ja tehtäväkuvien täsmentämisellä sekä palvelujen karsimisella kesäaikaan. Juhlavuosi on aiheuttanut kuluissa ylityksiä, mutta erilaisia avustuksia ja tukia on saatu tuloutettua myös kuntaan nuoriso- sekä kulttuuritoimissa.

Kesäkuu2025 Nuoriso- ja kulttuuripalvelut

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2024	TA 2025	Estimaatti	Ero Estimaatti-TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	128	78	64 %	173	220	187	-32	256
Henkilöstökulut	-309	-319	-3 %	-589	-635	-630	6	-617
Palvelujen ostot	-83	-72	16 %	-173	-212	-212	0	-166
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16	-12	33 %	-24	-33	-33	0	-33
Avustukset	-18	-7	142 %	-20	-25	-25	0	-36
Muut toimintakulut	-105	-90	17 %	-181	-179	-179	0	-210
TOIMINTAKULUT	-531	-500	6 %	-986	-1 084	-1 079	6	-1 062
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-403	-422	-4 %	-813	-865	-891	-27	-806
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	-68 %	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-403	-422	-4 %	-813	-865	-891	-27	-806
Sisäiset kulut	-112	-82	36 %	-156	-192	-192	0	-224
TILIKAUDEN TULOS	-515	-504	2 %	-969	-1 057	-1 083	-27	-1 030

Varhaiskasvatuspalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: varhaiskasvatusjohtaja Sinikka Hyvärinen

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärä laskee edelleen, koska kouluun lähtevän esiopetusikäluokan tilalle tulee vielä aina pienempi syntyneiden ikäluokka. Varhaiskasvatuksen kysyntää on kuitenkin vaikea ennustaa luotettavasti, koska työllisyys, opiskelijat ja erityisesti lapsiperheiden muuttoliike tuovat siihen muutoksia. Lisäksi asiakasmaksujen pieneneminen vaikuttaa siihen, että perheet käyttävät varhaiskasvatuspalveluja entistä enemmän. Siilinjärvellä varhaiskasvatuksen palveluja käyttää noin 88 % 1–6-vuotiaiden ikäluokasta, luku on koko Suomen keskiarvoa (80,5 %) huomattavasti korkeampi (Lähde: Vipunen).

Asiakasmaksutuotot pienenevät asiakasmäärien vähentyessä, lisäksi lähes jokavuotinen asiakasmaksujen valtakunnallinen uudistus laskee tulokertymää, koska maksujen tuloarvoja nostetaan indeksisidonnaisesti ja entistä useampi perhe saa maksuttoman varhaiskasvatuksen. Vuonna 2025 ei kuitenkaan ole tullut uusia maksutaulukoita, vaan on menty entisillä.

Elokuussa 2022 varhaiskasvatuslain päivityksessä määriteltiin lapsen kolmitasoinen tuki silloista esi- ja perusopetuksen tukimallia mukaillen. Lasten yleisen tuen tukipalveluista, tehostetusta ja erityisestä tuesta tehdään hallinnollinen päätös. Tuen lainmukainen toteuttaminen on tarkoittanut vuodelle 2025 lisähenkilöstöä niissä lapsiryhmissä, joissa on esim. useita tuen lapsia. Tukea saavien/ tarvitsevien lasten määriä on vaikea ennustaa.

Päiväkotien toiminta on vuonna 2025 jatkunut vähäisillä muutoksilla. Päiväkotitoiminta Pilvilinnassa on ollut keväällä 2025 yksi lapsiryhmä vähemmän kuin aiemmin, johtuen lasten määrän vähenemisestä.

Omassa kodissa työskentelevien perhepäivähoitajia on ollut keväällä 10 ja 1.8.2025 alkaen 8. Varahoidossa työskentelee kolme perhepäivähoitajaa.

Yksityiset päiväkodit ovat jatkaneet entisillä toimipisteillä ja lapsiryhmillä.

Yksityistä perhepäivähoitoa tuetaan lakisääteisellä yksityisen hoidon tuella ja harkinnanvaraisella kuntalisällä tai palvelusetelillä. Kunnassa työskentelee kaksi yksityistä perhepäivähoitajaa yksityisen hoidon tuella ja viisi perhepäivähoitajaa palvelusetelillä. Lisäksi kunnassa on yksi yksityinen ryhmäperhepäiväkotitoiminta palvelusetelillä.

Yksityisen varhaiskasvatuksen hoitopäivän hinta on tilinpäätöksestä 2024 laskettuna 76 €/hoitopäivä ja kunnallisessa varhaiskasvatuksessa 82 €/hoitopäivä. Kunnallisen hinnassa mukana aamu-iltahoito (ei vuorohoito) ja lisäksi lähes kaikki tuen lapset ovat kunnallisessa, ja ryhmiin on jouduttu palkkaamaan lisähenkilökuntaa, joka nostaa kustannuksia.

Varhaiskasvatuksen asiakkaiden ja henkilöstön käytössä olevan ohjelmiston uudistusta jatketaan vuoden 2025 aikana. Tavoitteena on entistä helpommat ja asiakas- sekä henkilöstöystävällisemmät käyttöliittymät.

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on painotusalueena 2025–2026 toiminnan arviointi ja toimintaympäristöjen kehittäminen. Varhaiskasvatussuunnitelmissa painotetaan lisäksi leikkiä, pedagogiikkaa ja laaja-alaista osaamista. Valssi-arviointijärjestelmällä tehtiin henkilöstölle kysely jo vuoden 2024 puolella ja niistä on löydetty toimintakaudelle 2024–2025 kehittämiskohteet lapsiryhmiin.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2025

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2025</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Päiväkoti – ja perhepäivähoitopaikkojen saatavuus vastaa lapsiperheiden tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	Varhaiskasvatuksen palveluverkko-selvityksen päivittäminen Asiakaskyselyjen toteuttaminen Yksityisen ja kunnallisen palvelutuotannon suhdelukujen vertailu, niin että molempia on tarjolla riittävästi	Asiakaskyselyissä saatavuuteen ja toimintamuotoihin liittyvien vastausten keskiarvo vähintään 3 Yksityinen 28 % ja kunnallinen 72 %	Asiakaskyselyjä on toteutettu vuonna 2025 kuukausikyselyinä huoltajille ja niistä ei voi laskea keskiarvoa, palautteet olleet kaiken kaikkiaan positiivisia Yksityinen 26,8 %, kunnallinen 73,2 %
Varhaiskasvatuspalvelujen sähköinen asiointi toimii kaikilla tasoilla (asiakkaat, henkilöstö)	Ohjelmistopäivitys vuonna 2025	100 % asiakkaista käyttää sähköisiä palveluja	98 % käyttää sähköisiä palveluja
Varhaiskasvatuksen tuen mallien kehittäminen	VakaTuki hankkeessa mallinnettujen uusien toimintamallien edelleen kehittäminen Tuen prosessit saadaan toimiviksi Perheiden voimavarojen tukeminen	Hankkeessa syntyneet toimintamallit jäävät pysyviksi Jokainen lapsi on saanut tarvitsemansa tuen Perheitä yli 30 vuodessa / perheohjaaja	Perheohjaajat ovat pitäneet pienryhmiä päiväkodeissa (esim. ruokakasvatus) ja he ovat kehittäneet uusia toimintoja; verkkovanhempainilat, perheentalon kanssa tiivistetty yhteistyötä, perhetapahtumia 3 x vuodessa Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ovat antaneet konsultaatio- ja pienryhmätoimintapuja niin että kaikille tuen tarpeille on saatu tarvittava tuki. Lisäksi on palkattu lisähenkilöstöä tarvittaessa ryhmiin. Perheohjaajilla ollut tammi-kesäkuussa aikana yhteensä 30 perhettä.

Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2025	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Oppimisympäristön kehittäminen	Kansallisessa laadunarviointijärjestelmä Valssissa keskitytään oppimisympäristöjen ja leikin arviointiin	Uudistamisessa edetään valtuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti	Valssi arviointi leikistä tehtiin toimintakauden 2024–2025 aikana ja sieltä valittiin kehittämiskohteet yksiköittäin kuluvalle ja tulevalle toimintakaudelle.
Lasten tunne – ja vuorovaikutustaitojen vahvistuminen	Henkilöstön kouluttautuminen ko. aiheeseen	Henkilöstön osaaminen vahvistuu ja tietoa jaetaan koko varhaiskasvatukseen	Henkilöstölle ollut ulkoista ja sisäistä koulutusta tunne- ja vuorovaikutustaidoista

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Talousarviossa tulot näyttäisivät hieman ylittyvän, mutta vastaavasti henkilöstökulut ylittyvät, johtuen sairas – ja äitiysloman sijaisista, joihin ei ole talousarvion laadintavaiheessa tiedetty varautua. Lasten kotihoidontuki näyttäisi alittuvan, samoin kuin palvelusetelikulut. Molemmat johtuvat lasten määrän vähenemisestä.

Kesäkuu2025 Varhaiskasvatuspalvelut

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2024	TA 2025	Estimaatti	Ero Estimaatti-TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	499	570	-12 %	956	735	802	67	998
Henkilöstökulut	-5 320	-5 334	0 %	-10 087	-9 672	-10 327	-655	-10 640
Palvelujen ostot	-2 214	-2 162	2 %	-4 084	-4 131	-3 927	204	-4 428
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-84	-82	3 %	-151	-204	-192	12	-169
Avustukset	-360	-389	-8 %	-756	-770	-715	55	-720
Muut toimintakulut	-627	-659	-5 %	-1 273	-1 241	-1 265	-24	-1 254
TOIMINTAKULUT	-8 605	-8 627	0 %	-16 352	-16 018	-16 426	-408	-17 211
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-8 106	-8 056	1 %	-15 396	-15 283	-15 624	-341	-16 212
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	475 %	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-8 106	-8 056	1 %	-15 396	-15 283	-15 624	-341	-16 212
Poistot ja arvonalentumiset	-52	-31	65 %	-18	-103	-103	0	-103
Sisäiset kulut	-2 100	-1 922	9 %	-3 757	-3 899	-3 899	0	-4 200
TILIKAUDEN TULOS	-10 258	-10 010	2 %	-19 171	-19 286	-19 627	-341	-20 516

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Hanketavoitteet 2022–2025

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022–2025	Tavoite ja -taso	Riski-arvio	TOTEUTUMINEN
HYVINVOIVA ARKI			
2.1 Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen	Liikuntapaikkaverkosto vastaa seuratoiminnan ja omaehtoisen liikunnan tarpeita	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita tai kaikkia hankkeita ei voida toteuttaa	Panninniemen ulkoilureitin toteutus suunniteltu syksyllä. Palloiluhallin edellyttämä kaava käsittelyyn syksyllä.
2.1 Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen	Opetus- ja varhaiskasvatus-suunnitelman mukaiset oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta ja yhteistyötä	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita tai oppimisympäristöjen toiminnallisuudesta joudutaan tinkimään	Oppimisympäristöjä kehitetty tarpeen mukaan, ennen kaikkea uudisrakentamisen yhteydessä.
2.3 Kunnan palveluiden tuottaminen sisäilmaltaan terveellisissä ja turvallisissa tiloissa	Rakentamishankkeiden toteuttaminen suunnitelman mukaisesti. Suinilahden ja Kasurilan koulujen tarveselvitys.	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita	Tarveselvitykset ovat valmistuneet kevään -25 aikana. Käsittely syyskaudella -25.
ELINVOIMAINEN YMPÄRISTÖ			
3.3 Esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen	Koulurakentamisessa ja liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan esteettömyys sekä toteutetaan esteettömiä liikuntapaikkoja	Hankkeiden toteuttamisessa voidaan joutua sovittamaan yhteen toiminnallisuuden ja esteettömyyden vaatimukset	Esteettömyys huomioitu suunnitteluvaiheesta lähtien.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2025

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2025	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Koulujen ja päiväkotien kasvu- ja oppimisympäristöjen uudistaminen	Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun kalustohankintojen toteuttaminen	Opetus- ja varhaiskasvatus-suunnitelman mukaiset oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta ja yhteistyötä Uusia kohteita kalustettaessa huomioidaan täysimääräisesti väistötiloihin hankittu	Kilpailutus suoritettu vuoden 2025 hankintojen osalta. Kilpailutuksessa huomioitu toiminnallisuus, yhteisöllisyys sekä olemassa oleva siirrettävä kalusto.

<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2025</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
	Koulujen ja päiväkotien vanhentuvan kaluston uusiminen	käyttökelpoinen kalusto	Vanhentunutta kalustoa (mm. älytaulut) uusittu määrärahojen puitteissa.
Lähiliikuntapaikkojen toteutus, keskimäärin 1/vuosi	Miniareenan tekonurmen uusiminen ja Panninniemen ulkoilureitin toteutus	Keskimäärin 1 lähiliikuntapaikkahanke/vuosi	Pöljän koulun miniareenan tekonurmi uusitaan syksyn aikana.
Kuntoratojen valojen uusiminen osana energiansäästöohjelmaa	Yhden kuntoradan / liikuntapaikan valaisimien uusiminen	Valot uusittu 2025–2028	Ahmon urheilualueen kaukalon valot uusitaan syksyllä.

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Talousarvio toteutuu suunnitellusti.

	TP	TALOUSARVIO +MUUTOKSET	UUODEN TOTEUTUNUT	JÄLJELLÄ	TOT %
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
Liikuntapaikat					
Tuotot	162 500	0	0	0	0,00
Kulut	-577 483	-150 000	-16 937	-133 063	11,30
Netto	-414 983	-150 000	-16 937	-133 063	11,30
Koneet ja kalusto					
Kulut	-285 223	-1 435 000	-31 983	-1 403 017	2,20
Netto	-285 223	-1 435 000	-31 983	-1 403 017	2,20
SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ					
Tuotot	162 500	0	0	0	0,00
Kulut	-862 706	-1 585 000	-48 921	-1 536 080	3,10
Netto	-700 206	-1 585 000	-48 921	-1 536 080	3,10